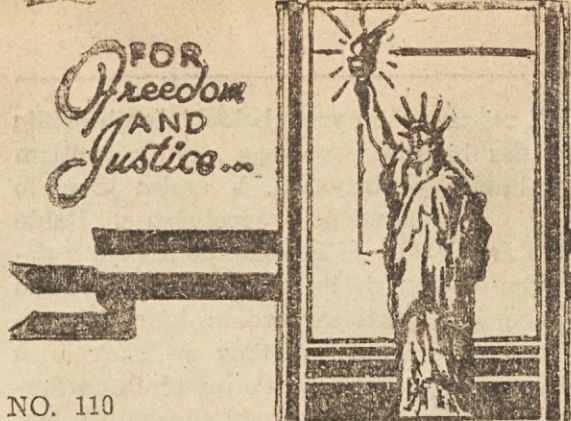

NO. 110

Rev. Richard Rogan
62 St. Mark's Pl.
New York, N.Y. 10003

AMERIŠKA

DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND OHIO, TUESDAY MORNING, JUNE 6, 1967

ŠTEV. LXV — VOL. LXV

Nasprotniki pobili in ranili 1400 maovcev

Lepaki na stenah Peipinga trdijo, da so nasprotniki Maove čistke pobili ali ranili v vzhodni Kitajski vsaj 1.400 maovcev.

TOKIO, Jap. — Dopisniki japonskih listov poročajo, da je izvesti na lepkih in stenah v Peipinku razvidno, da so nasprotniki Mao-Tsetunga in njegove "proletarske kulturne revolucije" pobili ali ranili vsaj 1.400 pristašev Mao Tsetunga v pokrajini Kiangsi in Kiangsi v vzhodni Kitajski. Stiskani maovci v teh pokrajinah so poslali v Peiping delegacije prositi za pomoč proti svojim nasprotnikom.

Poročila trdijo, da je prišlo 30. maja do izgrediv in nemirov v Tungshanu, ki so trajali 3 dni. Mesto leži nekaj 185 milj severozahodno od Nankinga, nekdanjega glavnega mesta Kitajske, v pokrajini Kiangsi. Nad 1000 pristašev Mao Tsetunga so pristajali predsednika republike Liu-Sao-čija pobili ali ranili, okoli 400 pa so jih odpeljali.

Za pokol maovcev naj bi bili krivi člani krajevnega revolucionarnega komiteja in krajevne enote rdeče armade. Maovi nasprotniki naj bi uničili tekem nemirov 21 železniških lokomotiv in več poslopij.

V nekem premogovniku v pokrajini Kiangsi, pravi "stenčas" v Peipingu, je bilo v petih dneh izgrediv ranjenih 400 maovcev, od tega 137 težko. Okoli 100 maovcev je enostavno izginilo.

Ljudski dnevnik v Peipingu je napadel rusko kritiko Maove revolucije. Po njegovem pisanju so vodniki Sovjetske zveze proti tej revoluciji, ker pomeni konec njihovega vpliva v Kitajski. Izjave iz samega vodstva Maove revolucije trdijo, da te še ne bo kmalu konec, da bo trajala morda celo več desetletij, dokler ne bo Kitajska varna pred "povratkom v kapitalizem".

Zadnje vesti

JERUZALEM, Izrael. — Med izraelskimi in jordanjskimi silami je prišlo do ostrih bojev, četudi je včeraj papež Pavel VI. pozval Združene narode, naj okličejo Jeruzalem za "odprto mesto".

KAIRO, ZAR. — Časopisje in radijska poročila trdijo, da obstoje dokazi, da so ameriška in britanska letala sodelovala pri napadih na letališča v arabskih državah tekom včerajšnjega dne. London in Washington sta označila te trditve za popolnoma brez vsake osnove.

KAIRO, ZAR. — Egiptska vlada je objavila zaporo sueškega prekopa za vse tuje ladje. V Aleksandriji in Kairu je prišlo do demonstracij pred ameriškim in britanskim zastopstvom.

Vremenski
prerok
pravi:

Delno oblačno in toplo. Najvišja temperatura okoli 82.

Peiping noče pustiti Hong Konga pri miru

HONG KONG. — Glavno peipinško komunistično glasilo "Ljudski dnevnik" je objavilo obširen poziv na vse Kitajce, ki živijo v Hong Kongu, naj se pripravijo, da izpulijo oblast iz kapitalističnih angleških rok. To je bil do sedaj najsurovejši napad kitajskega komunizma na to angleško kolonijo. Značilno je, da poziv ne navaja nobenih zahtev, hoče samo izgon angleške kolonialne uprave in nič več in nič manj.

Politični opazovalci mislijo, da je sedanji poziv začetek nove akcije proti angleškim oblastem v Hong Kongu. Akcijo samo je na Peiping začel ravno sedaj radi tega, ker je angleška vlada ravno sedaj hudo zaposlena drugod po svetu, posebno v arabskih deželah, kjer ima Anglija trenutno veliko več interesov kot v Hong Kongu.

Da bi angleška vlada postala pozorna na poziv, je rdeči režim zobot priredil velike demonstracije pred angleškim poslanštvom v Peipingu, ki so pa potekale v tradicionalnem slogu.

Upokojeanci poslajajo vedno večji reveži

WASHINGTON, D.C. — Življenska skušnja to že dolgo trdi, sedaj je to dognala celo administracija Social Security. Njen ravnatelj Dr. J. A. Jaffe je namreč v obširni razpravi, ki bo tedaj objavljena, s številkami dokazal, da več kot polovica upokoencev nima toliko dohodkov (\$3000 letno za družino štirih članov), da bi lahko živela nad beraškim standardom.

Avtor pravi, da povišanja pokojnin v l. 1954-1959 in 1965 še najo za draginjo kar za več let. Po njegovem bi se morale pokojnine ravnati po draginjskem indeksu in ne bi smele biti odvisne samo od dobre ali slabe politične volje našega Kongresa.

Avtor se hudo pritožuje tudi nad stališče, da je treba omejevati prilike za zaposlitev upokoencev. Stališče je v očitnem nasprotju z življenjem, ki dnevno dokazuje, kako je za stare ljudi zmeraj težje najti novo zaposlitev, akoravno je njihova strokovna sposobnost še zmeraj na višku.

U Tant je kriv vojne!

Sodelavec New York Timesa J. Reston poroča iz Kaira, da dolže tamkajšnji uradni krogi U Tanta za blokado Tiranskih vrat, ker je umaknil od tam čete ZN.

NEW YORK, N.Y. — Znani sodelavec dnevnika The New York Times James Reston je v poročilu NYT iz Kaira včeraj navedel, da so se tam predali usodi, ki jih vodi v vojno, za katero pa dolže sedaj glavnega tajnika Združenih narodov U Tanta. Naser naj bi bil od njegovega zahteva le umik čet Združenih narodov z enega odseka meje med Izraelom in Egiptom, ta pa je umaknil vse, tudi one, ki so čuvali nad Tiransko morskorožino. Naserju ni "potem ostalo drugega, kot vse izpraznjene postojanke zasesti".

Egipt naj dejansko ne bi bil mislil resno na vojno in se na njo tudi ni pripravljaval, kot poroča Reston. Kljub rastoči napetosti na mejah in vedno bolj okamenelih stališčih nasprotnih strani so v Kairu še vedno računali v nedeljo, da so izgledi proti splošnemu vojnemu spopadu v razmerju 40:60.

V egiptovskih uradnih krogih so računali še na nove poskuse Varnostnega sveta rešiti krizo, omenjali so celo predložitev spora mednarodnemu razsodišču v Haagu, pa so trdili Restonu, da ne računajo ničesar s tem, da bi Naser popustil in končal blokado Akabskega zaliva. Vse to jih ni odvrčalo od upanja, da bo prišlo do nekaj tednov zatišja, ko bodo diplomatije skušali z vsemi sredstvi preprečiti oborožen spopad, ki bi se sicer utegnil razširiti v obsežnejšo vojno.

Arabski so bili prepričani, da dela čas za nje, da bo Izrael v dolgotrajni pripravljenosti na vojno z eno desetino svojega prebivalstva pod orožjem na meah gospodarsko opešal. Izrael je porabil prvo priložnost in udaril z vso silo, da stre arabski obroč, predno bi ga ta mogel zaustiti.

BAGDAD, Irak. — Vlada je objavila, da je ustavila dobavo olja Združenim državam in Veliki Britaniji, ker da podpirata Izrael.

Arabska kriza: dve nevarnosti, ena uganka

CLEVELAND, O. — Ako bi človek smel kaj dati na alarmantna radijska poročila iz arabskega sveta, ki so celo predsednika Johnsona vrgla včeraj zjutraj ob pol štirih iz postelje, potem ni izključeno, da stojimo pred izbruhom resnih sovražnosti med Izraelom in njegovimi sosedmi. Zaenkrat moramo iz previdnosti smatrati mnoga poročila od tam vsaj za pretirana kot na primer vojne napovedi Izraelu, ki pravno sploh niso mogoče. Izrael nima namreč še nobene mirovne pogodbe z arabskimi državami, ampak samo dogovore o premirju. Do sedaj pa še ne obstoja nobeno mednarodno pravilo, kako je treba odpovedati premirje, da dobi odpoved mednarodno veljavo. Vključ temu pa govorijo poročila, da je celo Sudan "napovedal" Izraelu vojno.

Na videz so vojne napovedi postale malenkost, v našem slučaju pa še niso. Predsednik Francije De Gaulle je namreč napovedal, da bo njegova vlada nastopala proti tisti državi, ki bi prva kršila mir. Ta opomin so dobro razumeli Izraelci, ki imajo večino svojega orožja iz Francije in so od tam navezani na dobave rezervnih delov in municije. Pazili bodo, da jih Pariz ne bo smatral za napadalce. Arabski politiki se seveda na to malenkost ne bodo ozirali, morda bodo to še obžalovali.

Kateri sta torej dve nevarnosti?

Splošna sodba trdi, da se izraelskim oboroženim silam ni treba bati sovražnika ne na nebu ne na suhem ne na morju, pač pa so Izraelu nevarne egiptovske rakete, ki lahko naredijo Izraelu nepopravljivo škodo. Zato bodo Izraelci skušali že prvi hip resnih sovražnosti najprej uničiti vsa egiptovska raketna oporišča. Da pri tem ne bodo zanemarjali oporišča in arabska letališča, da se znebijo glavne nevarnosti, ki jim grozi. Zato bodo zračni boji in bombardiranja igrali v prvem trenutku usodno vlogo.

Izrael udaril z vsemi silami na Egipt

Odnos sil Izrael: Arabci

Po objavljenih podatkih in sodbi poznavalcev razmer razpolagajo oborožene sile IZRAELA skupno z 275.000 vojaki, okoli 800 tanki in 500 letali.

Arabske sosedje Egipt, Jordanija, Savdska Arabija, Sirija in z njo povezan Irak ter Libanon razpolagajo s preko 600.000 vojaki, 2.400 tanki in okoli 860 letali. Posamezne arabske države razpolagajo s sledičimi oboroženimi silami:

Egipt: 310.000 mož (od tega kakih 50.000 z delom letalstva in tankovskih enot v Jemenu), 1200 tankov, 550 letal.

Savdska Arabija: 60.000 mož, število letal in tankov malenkostno.

Jordanija: 70.000 mož, 132 tankov, 12 letal.

Irak: 80.000 mož, 200 tankov, 200 letal (del oboroženih sil je v boju z upornimi sili v Iraku).

Sirija: 80.000 mož, 200 tankov, 100 letal.

Libanon: 11.000 mož, 150 tankov.

Razen Jordanije, Savdske Arabije so arabske sile oborožene v glavnem s orožjem, ki ga dobile iz Sovjetske zveze in njenih satelitov. Izrael pa z orožjem dobil iz Združenih Amerike, Velike Britanije, Francije in delno Zahodne Evrope.

Naši guvernerji in politikajo

WASHINGTON, D.C. — Guvernerji se zbirajo v sestanku republikanske stranke: junija 6. v Jackson Hole, Wyomingu, kratki 1. julija v republikanski guvernerji hočejo pripraviti "konvencijo" na njihovi strani. Pravijo, da se bodo pogovarjali o stanovskih težavah. V resnici pa gotovo mislijo tudi oni na konvencijo, ki pa ne bo potekala tako gladko, kot vsi mislimo. Za demokratski sestanek se je prijavila že več kot polovica od 25 demokratskih guvernerjev.

Izrael je takoj po začetku sovražnosti na področju Gaze udaril z vso silo na Egipt. Eno uro po začetku sovražnosti so izraelska letala že metala bombe na vojaška letališča v Egiptu. Uradno poročilo Izraela trdi, da so njegove letalske sile uničile 374 sovražnih letal za "gotovo", 34 pa verjetno, med tem ko so same izgubile le 19 letal. Izraelske čete so odrezale Gazo od Egipta in prodrle 45 milj globoko v Sinaj. Proti Jordaniji in Siriji drže izraelske sile v glavnem svrhe položaje. — Varnostni svet ni včeraj mogel nikamor. Danes ob 11.30 bo razpravo nadaljeval.

CLEVELAND, O. — Ko je prišlo včeraj zjutraj kmalu po dveh od prvih sovražnosti na meji področja Gaze z Izraelom med egiptovskimi in izraelskimi oboroženimi silami, se je Izrael odločil za nagel udar na sovražnika. Izraelske letalske sile so komaj uro po začetku sovražnosti že bombardirale letališče pri Kairu. pa tudi druga vojaška letališča v Egiptu. Tekom teh napadov naj bi bilo uničenih okoli eno tretjino egiptovskih vojskih letal, večinoma vse na tleh. Izraelske oklopne sile in motorizirana pehota so vdarile preko meje v Egipt in še včeraj z zavzetjem Khan Yunisa odrezale Gazo od Egipta, pa prodrle tudi skozi Sinai proti Sueškemu prekopu 45 milj daleč v Egipt. Še včeraj naj bi bile zavzele El Arish. Kairo trdi, da so egiptovske oborožene sile ustavile izraelski napad pri El Kunteili. Med tem ko je Izrael udaril z vso silo na Egipt, se za sedaj na bojiščih proti Jordaniji, Siriji in Libanonu v glavnem brani. Do precej ostrih bojov je prišlo le na področju Jeruzalema. Izraelsko poročilo trdi, da so izraelske oborožene sile zasedle Jeron, kakih 30 milj jugovzhodno od Haife, od koder so Jordaniji s topništvom in letalstvom začeli napad na Izrael.

Izraelske letalske sile so napadle tudi Damask, glavno mesto Sirije, in Aman, glavno mesto Jordanije in vojaška letališča v obeh državah. Izraelske poročila trdijo, da so izraelske sile dobile v zraku premoč nad arabskimi. Arabska poročila navajajo, da je bilo skupno v včerajšnjih bojih uničenih 161 izraelskih letal, Kairo je priznal med tem le izgubo dveh lastnih letal. Egiptsko poročilo govori o vdoru egiptovskih sil na ozemlje Izraela po "divjih bojih" na Sinaju. Sirijska letala so napadla Hajfo, kjer so velike rafinerije in eno od njih zažgale.

Veliki začetni uspehi Izraela. Poročilo BBC iz Londona trdi, da so Izraelci tekom prvih 15 ur včeraj dosegli velikanski uspeh in dejansko že odprli pot k svoji končni vojaški zmagi. Pohod proti Egiptu naj bi bil tokrat celo uspešnejši od onega leta 1956, ko so izraelske sile zasedle ves Sinajski polotok in zajele vse tamkajšnje egiptovske oborožene sile. Vojaški strokovnjaki so v svoji sodbi oprežnejši. Priznavajo sicer velike vojaške uspehe Izraela v zraku, opozarjajo pa, da še ni nobenih poročil o večjih bojih oklopnih enot ne s področja Sinaja ne od drugod. Ti boji utegnejo odločiti celoten potek vojne.

Izrael nima nobenih osvajalnih namenov. Obrambni minister Izraela Moshe Dayan je včeraj izjavil, da Izrael v vojni z Arabci nima nobenih osvajalnih namenov, brani le svoje ozemlje in svojo pravico do življenja. Podobno izjavo je dal tudi sam predsednik vlade Levi Eshkol.

Varnostni svet odpovedal. Varnostni svet ZN se je sestal včeraj dopoldne ob 10.30, pa se ni mogel zediniti za noben korak, zato je predsednik sejo odložil in začel privatna posvetoovanja, ki so trajala pozno v noč, ne da bi rodila kak uspeh. Po kratki seji zvečer je bilo zasedanje Varnostnega sveta odloženo na danes dopoldne ob 11.30.

Včeraj sta bili pred Varnostnim svetom dve resoluciji. Arabska, ki jo podpirajo Sovjeti, zahteva takojšnjo ustavitev vseh sovražnosti in umaknitev obojih sil na položaje v nedeljo zjutraj pred začetkom sovražnosti. Izrael in Združene države tako zahtevo zavračajo in se zavzemajo za obnovo položaja pred 19. majem, ko so po umiku čet ZN s Sinaja egiptovske sile zasedle Sharm el Sheikh in zaprle Tiransko morskorožino izraelskim ladjam.

Sovjetska zveza je včeraj trdo podpirala arabsko stališče na vsej črti. Z Arabci vred je kazala na Izrael kot na napadalca in zahtevala brezpogojno in takojšnjo ustavitev sovražnosti. Če njena zahteva ne bo izpolnjena, si je izgovorila "pravice" do nastopa. Doslej je bil ta omejen le na besede.

Odločitev na bojišču. Odločitev bo po vsej verjetnosti padla na bojišču. Če se

Iz Clevelanda in okolice

Seja — Društvo Carniola Hive št. 493 T.M. ima jutri, v sredo, ob sedmih zvečer sejo v SND na St. Clair Avenue.

Pogreb — Pogreb pok. Franka Lackoviča bo iz Grdinovega pogreba, zaveda na E. 62 St. v sredo ob 8.15 v cerkev sv. Pavla na E. 40 St. ob devetih, kjer bo pogrebna sv. maša, nato na pokopališče.

Zadušnica — V četrtek, 8. junija, ob 7.30 zjutraj bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Marijo Lukež na 30. dan njene smrti.

Obrnilo se mu je na boljše — Zdravje se je g. Jou Starcu, lastniku znane cvetličarne na St. Clair Avenue, ki je v St. Vincent Charity bolnici, obrnilo precej na boljše. Želimo mu skorajšnjega popolnega okrevanja.

Romanje — Marijina legija vabi na romanje v Frank, Ohio, v nedeljo, 18. junija. Prijave sprejema S. Marolt 431-5699.

Povečana vstopnina — Clevelandski mestni svet je včeraj sklenil povišati vstopnino za odrasle osebe v živalski vrt od 50 na 75 centov. Mestni svetnik Latkovich je v svetu povedal, kako je bil pretekli petek zvečer napaden na cesti v središču mesta. Odbornika Pilch in Forbes sta nato predložila, naj dobe policaji nadure plačane namesto, da dobe za nje dopust v drugem času. S plačanimi nadurami bo mogoče povečati število policajev na cestah in olajšati boj z zločinci.

SAIGON, J. Viet. — V letalskih napadih na Severni Vietnam so ameriške letala včeraj sestrelila tri sovražna letala vrste MIG17. Na tleh so marini končali svojo obsežno operacijo proti rdečim na področju južno od Da Nanga. Rdeči so v teh bojih imeli okoli 800 mrtvih, ameriški marini pa 110.

izkaže, da so poročila o včerajšnjih izraelskih uspehih resnična in če je Izrael ponči in danes dodal k tem še nove, bo danes položaj v Varnostnem svetu precej drugačen, kot je bil včeraj. Sovjetska zveza utegne biti ponustljivejša, da reši svoje arabske varovanje pred popolnim vojaškim porazom.

London poziva o posvetu velesil. Britanski zunanji minister G. Brown je včeraj pozval Sovjetsko zvezo, Združene države in Francijo na konferenco v New Yorku, kjer naj bi poskrbeli za končenje vojne na Srednjem vzhodu.

Francija je podoben poziv izdala že pred izbruhom vojne in se že tedaj izjavila tudi za popolno nevtralnost. Velika Britanija je včeraj izjavila, da se v vojno ne bo vmešavala in je pozvala tudi ostale velesile, naj store isto. Združene države so objavile nekako nevtralnost, pa to kasneje včeraj precej omejile. Sovjetska zveza se je postavila odločno na arabsko stran.

Ker sta Amerika in Sovjetija s svojimi simpatijami vsaka na drugi strani, utegne to privedi do merjenja sil med njima in s tem do nevarnosti tretje svetovne vojne, katere, kot trdijo vesti iz Moskve in Washingtona, nihče ne mara.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Združene države:

\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

No. 110 Tuesday, June 6, 1967

Razočaranje raste

Komunistična partija Slovenije obhaja letos 30-letnico obstoja, ker je bila ustanovljena aprila 1937. Obletnico so partiji v Sloveniji proslavili z raznimi spominskimi svečanostmi in članki v časopisih in revijah. Vendar bi človek ob tej obletnici pričakoval več odziva v slovenskih množicah. Podoba pa je, da je šel dogodek mimo ljudstva brez zanimanja. Pričakovali smo, da bo letos 1. maj posvečen tej obletnici. Toda nič. Lahko si tiste dni prevozilo ocelo Slovenijo, a nisi srečal enega "mitinga", kjer bi proslavljali to obletnico. Praznik 1. maja so sicer povsod obhajali, a rekel bi, da precej "pobožno", saj so bile isti dan še najbolj polne cerkve za prvi dan šmarnic. Dobil si vtis, da je vpliv partije na slovenske množice močno opešal, če ni docela izginil.

In vendar je bilo še pred desetimi, petnajstimi leti čisto drugače. Takrat so še napivali "živio komunistična partija Slovenije!" Zakaj je danes drugače? Mislimo, da je odgovor samo eden: Silno razočaranje slovenskega ljudstva nad komunistično partijo in njeno politiko. Saj ni partija od svojega programa, ki ga je razglasila leta 1937 in ga pozneje med vojno izpopolnila, uresničila skoraj ničesar. Partiji je res od začetka uspelo zbrati okrog sebe ne samo večino slovenskega delastva, ampak tudi večino ostalega slovenskega ljudstva. Tam po letu 1945 je za slovensko partijo resnično stala večina ljudstva, ker se je partiji posrečilo, da je premamila z gesli, druge prevarati z obljubami, tretje prestrašiti z OZNO, četrte pa likvidirati!

Letos, ko štejemo leto Gospodovo 1967, je pa podoba čisto drugačna. Za partijo, ki se je preimenovala v Zvezo komunistov, se nihče več ne navdušuje, še njeni maloštevilni člani malo. Pač pa rastejo kritike iz dneva v dan. To kritično gledanje na delo slovenske partije prihaja do izraza na razne načine med slovensko levo usmerjeno inteligenco na Tržaškem. Njen glasnik je pisatelj in profesor na slovenskih šolah v Trstu Boris Pahor. Ta je v svojih "Glosah 1965", ki so izšle v 4. številki revije "Zaliv" lani ob koncu leta, iznesel glavne razloge, zaradi katerih so Slovenci v domovini in še posebej Slovenci v zamejstvu razočarani nad partijo in njeno politiko.

"Razočarani so kmetje," pravi Boris Pahor. "Na primer slovenski kmet, brez katerega ne bi bilo ne partizanstva ne socializma, ni mogel pričakovati tako obupne agrarne politike. Ko je z ljudmi in živežem vzdrževal osvobodilno vojsko, si slovenski kmet ni niti od daleč mogel misliti, da bodo njegova polja postala manjvredno blago, da bodo njegove vnuke privabili v mesta, jih tam izučili ter jih potem kot specialiste oddali tuji industriji, ki je za časa Osvobodilne fronte s svojimi izdelki uničevala slovenska domovja, slovenske hčere in sinove." (Glose 1965).

Razočaran pa je tudi slovenski delavec. Saj je vedno verjel obljubam partijskih voditeljev, ki so mu zagotavljali delo in mir, pa svobodo in blagostanje doma in ne v tujini. Sedaj pa vidi, da doma ni zanj zaposlitve, ni svobode in ni blagostanja, ki so mu ga obljubljali.

"Trenutno so številke, ki kažejo brezposelnost v Jugoslaviji, prav zastrašujoče in še bolj so črnogledne napovedi. Saj so resnično redke delovne organizacije, ki so pripravljene vzeti na delo nekaj ljudi. Novih velikih tovarn skorajda ne gradimo več in tudi perspektiva je v tem precej meglena." (Nedeljski dnevnik 14. maja 1967).

Poseben je razočarna številna inteligenca, ki je svoj čas zaupala partiji, ker je videla v njenem programu uresničitve slovenskih zahtev po narodni svobodi in neodvisnosti. Verovali so slovenski partiji, ki je v proglasu leta 1937 izjavila:

"Bodočnost slovenskega naroda in njegov obstoj bosta zagotovljena le v svobodni zvezi bratskih narodov Jugoslavije v obliki zvezne države... Slovensko ljudstvo zahteva tako gospodarsko politiko, ki bo slovenski narod gospodarsko osamosvojila ter zagotovila slovenskemu delovnemu ljudstvu človeka vredno življenje..."

"Ta volja," pravi Boris Pahor, "je prišla do izraza med drugo svetovno vojno. Za časa nacističnega narodnega geodocida slovenski človek ni spraševal, kako si bo v prihodnosti uredil družbeno in socialno življenje, ampak je reševal svojo golo in ogroženo narodno bitnost." (Glose 1965). Pri tem veže Pahor svojo misel na "Poslovilna pisma" za svobodo ustreljenih štajercev.

Med vojno samo je partija in z njo OF svoje narodne cilje še bolj izčistila: "Cilj Osvobodilne fronte je osvoboditev vsega slovenskega naroda in združitve vseh Slovencev v enotno, neodvisno in svobodno politično tvorbo." (Poslovilna OF primorskim Slovincem).

In kaj je danes iz vsega tega? se vprašuje Boris Pahor in z njim številni drugi slovenski intelektualci. Odgovarja: "Vse kaže, da se je v dveh povojnih desetletjih naredilo

vse, da bi "narodna oblast" počasi, a dosledno izhlapela. O pravi "neodvisni in svobodni politični tvorbi" res ni mogoče govoriti. To se pravi, da se ni uresničilo to, v kar so na smrt obsojeni ljudje verovali, ko so pisali poslovilna pisma." (Glose).

Kaj tedaj ostaja slovenskemu človeku po 20 letih partijske oblasti? "Velik nič," odgovarja Marjan Rožanc v zadnji številki revije Most.

K. G.

BESEDA IZ NARODA

Nismo še popolni materialisti!

SO. CHICAGO, ILL. — To dokazuje in bo dokazala sobotna prireditelja pri Sv. Stefanu v Chicagu. Naslov prireditve je: DRAMSKO - RECITACIJSKI IN PEVSKI VEČER. In sicer je to zbor zamejskih slovenskih pesnikov in pisateljev v šestih dramskih podobah s solisti in recitacijskim zborom.

Zastopani bodo sledeči naši pesniki in pisatelji: Avgustin Zele: "Moj Bog in moj Kras".

Branko Rozman: "Na steni spi čas".

Vinko Beličič: "Kdo me kliče?"

Karel Mauser: "Gramozna jama".

Ruda Jurčec: "Pismo".

Ruda Jurčec: "Vuzmenice". — Velikonočne.

To je pet naših najbolj vidnih pisateljev in pesnikov, ki žive z nami izven domovine in kar prijemajo naša srca in poznajo naše mišljenje. Mnogi spomini nam bodo oživili iz dni naše poti na Kalvarijo, ko smo hodili mimo samih gramoznih jam. Poleg tega recitacijskega dela nastopi tudi mladinski pevski zbor p. Vendelina s tremi pesmimi. Med njimi je najnovejša skladba p. Vendelina in sicer Balantičev sonet: "SEN O VRNITVI".

Vsaka točka je tako naša, tako pomembna, da res nihče večera ne sme zamuditi ali opustiti. Ta večer bo pokazal, kaj smo, koliko smo vredni in na kakšni višini stoji naša slovenska zavestnost in koliko pomeni trditve, da smo Slovenci eden najbolj izobraženih narodov. Prav je in naravno, da upoštevamo napore, poletje naših pesnikov in pisateljev, ki poleg svojih vsakdanjih težav mislijo še na našo duhovno hrano, ko nam podajajo plovce svojega truda in svoje žrtve. Vse te proizvode je ustvarila noč, ko pri luči pečejo oči pri ustvarjanju literarnih, slovenskih del. France Balantič pa je vse svoje pesniške verzice preizkusil v ognju, ko je zgorel na pošti v Grahovem.

Upoštevati pa je treba tudi trude in napore naših recitatorjev in pevcev, ki se s toliko ljubeznijo pripravljajo, da nam nudijo daleč od doma domači izredni užitek. Posebno priznanje bomo pa pokazali s svojim obiskom p. Vendelinu in g. Rusu Jožetu. Jaj, kakšen užitek smo imeli na letošnji materinski proslavi! Kako ljubko je bilo petje otrok in mladinskega zbora, pa kako dovršeno so otroci pod vodstvom g. Jožeta Rusa in učiteljice podajali igrice "Materini naočniki". Človek ne more verjeti, da je v Chicagu; za dve uri smo bili vsi prestavljeni v Ljubljano. Nismo si mogli niti misliti, da so ti otroci rojeni v Ameriki. To so trudi, to so žrtve! In tavno tako skrbno bo vse pripravljeno za Dramski recitacijski in pevski večer.

Prireditelji so Slovenski akademiki SAVA. Predstava bo v soboto zvečer, 10. junija, ob 8. uri v Mali dvorani pod cerkvijo sv. Stefana v Chicagu, Ill.

Pokažimo vsej naselbini sliko-fotografijo naše pristne slovenske zavednosti!

Vabljeni vsi brez izjeme. Po-vejte o prireditvi svojim prijateljem.

P. Odilo OFM.

Spored proslave Vetrinjske tragedije na Slovenski pristavi

SOBOTA, 10. junija:

Ob 8h zvečer odkritje spominske plošče.

Molitvena ura pred kapelico. Prilika za spoved.

NEDELJA, 11. junija:

Od 8.30 do 9h zbiranje avtomobilov na 72. cesti ob jezuru in na 222. cesti v Euclidu.

Ob 9h zjutraj odhod avtomobilov.

Ob 10.30 sv. maša pri Spominski kapelici.

Ob 12h kosilo.

Ob 2.30 popoldne pete liturgije Matere božje.

Zaključek.

DSPB ABOR - Cleveland

O delu mlajših županov pred našim svetlovnim jasko

EUCLID — Ker mlajši rod in tudi ne mlajši, kateri niso točno mlajši županovega dela, ampak tudi govore, sem se odločil, da napišem te-le stavke. Zelim napisati o županovem delu, ki ga je večina izvršila, in s tem dokazati, kako je bilo to delo včasih.

Če pogledamo, kar nas je starejši rod, ki je v svojo občino, bomo hitro ugotovili, da vsak občan ni bil običajno prevzeti županskega nalogi, ampak so bili le nekateri, ki so imeli za to res pravi poverilci.

Pri nas so bili navadno dve politični stranki in vsaka je pripravila svojega županskega kandidata, ena pa je bila občinskega odbornika. Županov se je dalo izvoliti, zato, ker so se čutili sposobne in bili prepričani, da če ne sprejmejo tega mesta, bo občina trpela škodo. Županovo sposobnost je mnogokrat dokazala njegova ponovna izvolitev. Kako težko in odgovorno mesto je z izvolitvijo prevzel, ve le tisti, ki je poskusil.

Zdaj pa nekaj o županovem delu. Vzemimo podeželsko občino, v kateri sem jaz živel. Dohodek je bil le delno od lova in davka na vino, vse drugo pa je bilo treba dobiti iz doklad na zemljiški davek. Mnogim je znano, kako smo se bali prevelikega. Župan je največkrat kot skrbjen oče gledal, kje bi se dalo kaj dobiti in kje kaj odbiti, da bi ne imeli občani prevelikega davka.

Jaz sem se vedno zanimal o točnosti župana, kakor tudi občinskega odbora in želim o tem napisati kratek odlomek. Župan je sklical proračunsko sejo in je bil vesel, ker je mislil, da v tem letu ne bo izrednih izdatkov, zato bo tudi manjši zemljiški davek kakor prejšnje leto. Ko pa je oddal odbornikom povabila za omenjeno sejo, se je oglasil v občinskem uradu šolski upravitelj in povedal županu: Šolska stavba je nujno potrebna večjih popravil in je treba v ta namen dati izredno postavko v občinski proračun. Župan ni bil tega vesel, vendar se ni mogel temu izmakniti, ker če bi se, bi bilo pozneje še več izdatkov.

En dan pred omenjeno sejo je dobil župan iz inozemstva sporočilo, da je tam neki njihov ob-

čan, kateri ni več sposoben za delo in da nima premoženja, zato bo v kratkem poslan, kamor spada. Županu je bilo težko, vendar se je moral vkloniti postavi.

Prišel je določeni dan in začela se je seja. Ko so prešli vse določene postavke, je župan še povedal, da bo treba odslej še skrbeti za enega novega občinskega reveža. Ko je župan dal predlog, kako bi zanj skrbeli, se je začelo prepiranje. Nekateri so rekli, da bi ga dali kam v oskrbo in občina zanj plačuje, drugi pa so ugovarjali, da bo prevelik davek in da bo ceneje, če gre po hišah. V tem napetem odbojem položaju pa na ves glas prijoče mlada mati treh otrok in kar ni mogla spraviti besede iz sebe. Ko je prišla toliko k moči, je povedala, da je moža zadel kap in je bil takoj mrtev. Župan kakor tudi odborniki so jo poznali in so vedeli, da nimajo svoje hiše in da je bilo že do sedaj težko, kako bo še sedaj, ker ne bo nobenega, ki bi zanje za služil. Županu in odbornikom se je zelo smilila, saj bi morali imeti kamenito srce, če bi ji ne pomagali.

Težko si je predstavljati, koliko skrbi je imel vesten župan v mnogih težkih zadevah in koliko ur ni zaspal ob premišljevanju, kako bi bilo najbolje. Kolikokrat je bilo težko za županovo ženo in celo družino, ker je imel mož in oče preveč skrbi za občino. Mnogo katoliških županov so komunisti pobili, nekaterim se je pa posrečilo priti z nami v begunstvo in naprej čez morje v svobodno deželo. Lepo je od nas, če živi kak bivši župan med nami, katerega poznamo, da smo mu hvaležni, ga upoštevamo in ga ob važnih zadevah vprašamo za nasvet.

V veseli družbi sem govoril s prijateljem srednjih let, kateri mi je potožil, da se s starejšimi ljudmi ne da nič delati. Jaz sem si te besede dobro zapomnil in sem ob premišljevanju prišel do zaključka, da bo v teku desetletja tudi on spadal med tiste, s katerimi trdi, da se ne da delati. Zdi se mi, da bi mu veliko krivico storil, če bi mu rekel, saj po desetih letih se tudi s teboj ne bo nič dalo delati. Mož si bo med tem časom nabral veliko življenjskihkušenj in bo gledal v življenje skozi druga očala kakor sedaj in takrat bo spoznal, da so imeli nekaj starejši prav, ker se niso strinjali z nekaterimi njegovimi idejami.

Vzemimo za vzgled našega predsednika L. B. Johnsona. Tako izvežbanih politikov kakor je on, je malo. Saj je bil že izvoljen v poslansko zbornico l. 1937, kot senator pa l. 1948 in je postal vodja senata l. 1955. V letu 1960 je bil izvoljen za podpredsednika, po Kennedyjevi smrti pa je postal predsednik Združenih držav. Vsi vemo, da se je v teku zadnjih 30 let veliko naučil o gospodarstvu in politiki, vendar pokaže veliko modrost s tem, da se v važnih zadevah posvetuje s svojimi predniki zato, ker upošteva njihove bogate skušnje. To je v veliko zadovoljstvo državljanov, kateri so še vedno ponosni na svoje bivše predsednike in so jim hvaležni, ker so ob svojem času dali vse zmognosti za našo varnost in skupni blagor.

Ko smo v mislih pri naših bivših predsednikih, pogledimo v Nemčijo, kako strašne grozote je napravil Hitler, ki je bil srednjih let, in kako uspešno je spravil deželo na noge izpod razvalin starček dr. Adenauer, ki je bil krščanski demokrat. Mi, ki smo prišli skozi težke preizkušnje med nemško in italijansko zasedbo in komunistično revolucijo ter trdega življenja po taborišcih, smo povečini sprejeli tukajšnje državljanstvo in smo hvaležni vsem, ki so nam k temu pripomogli, da živimo v svobodi in nam ne manjka božjih darov. Mogoče se premalokrat spomnimo s hvaležnostjo na našega rešitelja g. dr. Valentina Meršola, ker če bi ne bilo njega,

z nami v Vetrinjah, bi bili mi za domobranci vrnjeni, od nas bi bilo sedaj le še nekaj trohnelih kosti.

Ko smo iz begunstva želeli priti v to deželo, je mnogim kakor tudi nam skozi katoliško Ligo pomagal dr. Miha Krek, za kar sem mu vedno hvaležen. Ko sem pozneje sprejel sponzorstvo družine Magajna, sem ga samo po telefonu poklical in je on vse potrebno uredil, da so prišli iz Italije sem. Tudi še sedaj je vedno pripravljen pomagati, če kdo želi njegove pomoči. Jaz sem njegove sposobnosti najbolj spoznal, ko je imel govor o dr. Korošcu v Collinwoodu v šolski dvorani. Dr. Korosec in dr. Krek sta skupaj delala v jugoslovanski vladi in sta posvetila vse svoje sposobnosti v korist našemu narodu. Po mojem mnenju če bi ne bilo vojske, bi bil po smrti dr. Korosca in dr. Kulovca dr. Krek voditelj Slovencev. Vojska in revolucija po sta vse spremenili in mi smo srečni, ker živimo tukaj med nami. On je pošten in po mojem mnenju najbolj izkušen politik tukaj med Slovenci in zato bodo vsi tisti, ki pravilno presojuje naš položaj, njega želeli za svojega voditelja.

V katoliški stranki, kakor je bil on, je bil tudi vedno moj oče. Žena mi je pa tudi večkrat povedala, da je njen oče, ki je bil na smrtni postelji, povedal skoraj zadnje besede, da se počuti srečnega, ker je glasoval pri volitvah vedno za katoliške može. Kako je ta stranka močna, ne vidi, kako komuniste v domovini to skrbi in tudi nekatere tukaj. Jaz bom po srcu vedno ostal pri tej stranki, pa tudi če bi bil sam, — kar zelo dvomim.

Lepo je, če mlajši rod spoštuje in v upošteva starejše izkušene ljudi, tako bo tudi sam vesel na stara leta, ker za njega ne bo veljal tisti stari in resnični pregovor: Ti očeta do praga, sin tebe čez prag!

Vincenc Povirk

"Spel kliče nas venčani maj..."

TORONTO, Ont. — Na kanadske planjave je letos pozno priromala pomlad. Peti mesec novega leta že mineva, pa je komaj zaznavna. In maj kliče in kliče: toplega sonca, mladega brstja in nežnega cvetja je željno srce in oko.

Šestdeset dni nazaj je bila Velika noč, veličastna po zmagovalju vstalega Zveličarja. Preko hladnih dni nam je ogrevala duše praznična Aleluja, pesem odrešenja in upanja. Iz zgodnjega praznovanja v marcu nas spremljajo velikonočni zvonomi v mesec maj, k Binkoštim, nedelji Presvete Trojice in k Sv. Rešnjemu Telesu. Ob šmarnični pobožnosti so tiho vzklike mlade trate in mogočne drevesne kroge so se odele v tenčico svežega zelenja. Ptice uglašajo svoje glase v jutranjih urah po vrtovih in na modro nebo so priplavali pomladni oblaki... Maj nas kliče k procesiji Sv. Rešnjega Telesa, slovenskemu srcu tako dragemu prazniku...

V svoji sveži krasoti nas sprejela narava na Slovenskem letovišču, kjer smo v nedeljo, 28. maja, obhajali evharistično slavlje. Od zgodnjih jutranjih ur do poldneva so prihajali ljudje od vseh strani, tako, da se je ob začetku slovesnosti ustavilo na obširnem letoviškem ozemlju okrog 800 avtomobilov. Iz Toronta, bližnje in daljne okolice, Hamiltona, St. Catharines, Londona, Sudburyja, Windsorja, Oshave, Actona, Trentona in drugih manjših ontarijskih krajev, iz obsejnih ameriških slovenskih naselbin, je prihitelo približno 2500 Slovencev, da javno izpričajo svojo vero in ljubezen do Najsvetejšega. Med mladim zelnjem se je prepletala živa mladost naših otrok, bujnost narave je povečala množica narodnih

noš in vrste belooblečenih dekle so vile vence s pisanim cvetjem po travniku. V zraku je plulo praznično razpoloženje. Rahle sape so šepetale po drevju v dobravi, jutranje sonce je božalo livado za gozdom, kjer je iz nevidnih zvonicov pritkovalo k sv. maši... Po prisrčnih pozdravih so se znanci odpravili k lopi v dolino, kjer je pričakovala duhovščina ljudstva, da skupno darujejo sv. daritev. Č. g. Jan je opravil sv. mašo ob asistenci slovenskih misijonarjev. Združeni pevski zbor je kot vedno na take dni odlično povzdignil slovesnost z izbranimi pesmimi. Č. g. Jan je v svojem govoru vabil vernike k poglobitvi vere v Najsvetejši zakrament, razlagal pomen Evharistije za naše duše, ki neprestano potrebujejo božje hrane, da ostanejo živi udje Kristusovega telesa, sv. Cerkve. Današnji praznik je poseben dokaz naše Ljubezni, ki se nenehno razdaja. V neomadeževano preprosto majske narave je prišel Gospod na naš kraj, da se Mu vdano in ponižno priklonimo. Odzvali smo se klicu in v dolgih vrstah šli za Njim...

Po končani sv. maši, med katero so mnogi prešli sv. obhajilo, se je razvila procesija z banderi društev obeh slovenskih župnij in "nebom", pod katerim je v rokah duhovnikov počivalo Najsvetejše in blagoslovljalo širne množice, ki se vsako leto ta dan tod zbirajo. S pesmimi se je družila molitev sv. rožnega venca, ko so reditelji uvrščali v spredov posamezne skupine. Moški niso prav nič zaostajali za ženskimi skupinami. Mladi fantje so zavestno stopali z očetmi. V blagem soncu so se bleščale nedolžne deklice, razkošnost svilenih kril, zlatih avb in zavijač je odsevala v majske lepote. Častna četa skavtov je spremljala može, stebre naše slovenske družine, ki so nosili "nebo" ob Najsvetejšem.

Letos nismo "šli za procesijo" po prostornem letovišču, ampak smo se po kratki poti ob robu nad bazenom obrnili na široko športno igrišče na južni strani ob železnici, kjer so bile postavljene štiri slovenske kapelice. Tu smo v velikem krogu prisostvovali štirim blagoslovom. Le pevci, bele deklice, narodne noše, skavti in četa Marijane legije so sledili duhovščini od oltarja do oltarja. Po stari slovenski navadi pa je ostala na hribu precejšnja gruča ljudi, ki so prišli le "gledat procesijo".

Ob takih dogodkih se zavedamo bogastva, ki smo ga podedovali po krščanskih starših. V letu jubilejev nam stopi jasneje pred oči pomen vere za naše življenje. Kako nebeško lep je bil ta majski dan; v košček raja je spremenil slovensko zemljo v tujini in nas blagoslovil za težke dni. Ob popoldanskih petih litanijah Matere božje je donela pobožna pesem daleč naokrog. Naša molitev je bila iskrena in pesem je prihajala iz vernega srca: ... Ohrani, Gospod, ta rod in ta kraj, na katerem prebivamo, za bodoče roдове, da bodo še vedno Tebe častili, kakor so nas oče in mati doma učili, da bomo mi in oni, ki prihajajo za nami, žive priče Tvoje kraljevanja in Tvoje slave na zemlji in v nebesih zdaj in v vselej, na veke vekov. Amen...

Anica Resnik

"Napetost v vojski"

Na Golem otoku je zaprtih nad 600 oficirjev, večina Srbov in Hrvatov, radi medsebojnih preprirov, žalitev in pretepov. Napetost med častniki je posebno neprijetna sedaj, ko se izvaja modernizacija vojne opreme. Da bi delno vsaj zadovoljila narodnostne težnje, je vlada začela izvajati načelo, da vsak služi redni vojaški rok v republiki, v kateri je bil rojen. Tudi poveljnikov edinic je vedno več domačih častnikov.

Iz slovenskega Toronta

V najem
Oddam 4 opremljene sobe
zgoraj, in spodaj 2 spalnici in
kuhinjo odraslim. Na 1247 E. 61
St. 391-1540.

FR. JAKLIC:

Peklena svoboda

"Vse dol! Menat s Preseke mora dol!"

To je bila beseda Skriljanov, ki so se razhajali tistega večera, beseda, ki je pomirila tudi srce Glavanovega Janeza.

Deveto poglavje.

Glavo ali pa urbar.

V ponedeljek po kvatni nedelji v postu so se Ižanci stekali v Iško vas. Tam je imel Ahtik svoj dom in ker so bili prejšnji dan gostilne na Studencu presušili, se je bil preselil v Iško vas tudi Krivanoga, kjer se je pri svojem prijatelju odpočil in prespal. Potem se je pa vsotoril pri Vrenku, kjer so točili vino in žganje. Za njim so pritisnili tudi drugi in pri Vrenku je bila kmalu gneča kakor med cerkvenimi vrati po končani službi božji ob žegnanju: drug drugega so nosili.

Se s Studenca, od fare, so šli v Iško vas, kjer je človek lahko bolj široko zinil kakor na Studencu, kjer je tako na očeh farovžu in na ušesih graščini.

Maček iz Podgrada je krilil z dolgimi rokami, Malnarček se je oglašal z rezkim glasom in tudi Zdražba, Štrumbelj in drugi so bili glasni. Govorili so največ in najprej o dogodkih prejšnjega dne.

"To smo dali grofu! To so jih dobili Ljubljanci!"

Tako se je razlegalo nešteto krat in ako bi bilo res, da so jih grof in Ljubljanci toliko dobili, kolikor se jih je bahalo, da so jih z lastno roko okresali, bi ne bilo grofa in Ljubljancanov več med živimi.

Pogum je rasel, podjetnost je postajala večja, že so se razločevali iz hrupa posamezni klici: "Pobijmo gospodo!"

In že so odgovarjali:

"Dol z gospodo!"

Upirali so oči v Toneta, ki je sedel in premišljal. Poznalo se mu je, da še ni prave volje, da ima skrbi. Tudi ni pil kakor po navadi. Zivahen je postal šele, ko ga je zdrnil Ahtik, ki je pri sosedni mizi krilil z rokami in se napejal dotlej, dokler ni preupil vseh in je bilo slišati njegov glas povsod:

"Vso gospodo pobijte, pa svobode še ne bo. Tako pravim. Kmet bo gospod, ko ne bo več urbarja. Urbar je tisto, kar tlači in mori kmeta. Urbar! Dokler je urbar, kmet nikdar ne bo svoboden."

Tedaj se je pa zagnal Maček: "Kje pa je urbar? Kakšen pa je? Pokaži mi ga, da ga razčes-

nem. Še grofa se nismo bali, kaj se bomo urbarja? Ni tak gospod!"

"Kje je urbar? Pobijmo ga!" Ahtik je pa nadaljeval:

"Urbar ni gospod ne kmet.

Urbar so bukke, ki jih je gospod pisal. Pisal jih je pa tako, da je za gospoda prav, za kmeta napak. V graščini je urbar, v izanški graščini, v turjaški graščini, v Namršlju, pa tudi naš fajmonster ima urbar. Kdor pobira desetino, kdor ima tlačane, ima urbar. Notri so zapisane gospodske pravice in kmetove dolžnosti. Tudi kmečke pravice so zapisane notri, pa kaj to pomaga, ko jih kmet brati ne zna, gospod jih pa noče pretolmačiti, zakaj urbar je pisan tako, da ga samo gospod razume, kmet pa ne. To je zvijača. Beri, kmet, ako znaš in razumeš tuj jezik! Ni tako pisano, kakor govoriš ti in je govorila tvoja mati, ampak tako kakor se je spakoval gospod. Tak je urbar! Sklicuj se nanj, ako ga brati ne znaš! Pisar ga prebira in bere samo tisto, kar je za graščino prav, drugo zamoči. Pisarji so še hujši kakor graščaki. Nobene vesti nimajo. Pravice, ki govore za kmeta, zbrisujejo, pa pišejo notri, kar hočejo. Zato je tlaka vedno hujša in desetina vedno večja, ker je urbar krivičen. Urbar je tre-

DVE DOLŽINI — Dekle na sliki se ne more odločiti za dolžino svoje obleke, pa tudi blačila je v spodnjem delu široka hlačenica, pol pa krilo. di ne za njeno vrsto. Pol o-

NOVA LOVSKA NOSA — Na eni zadnjih razstav ženske mode so kazali tudi tole opravo.

ba popraviti, potlej bo svoboda." "Dobra pridiga je bila," se je oglašil v kotu možiček, ki je ves čas poslušal z odprtimi usti.

Krivanoga, ki se je bil med govorjenjem preril bliže, zakaj stvar, o kateri je razpravljaj Ahtik, ga je zanimala, je pa dejal:

"Uničiti je treba vraga, ne pa popravljati. Ako je vse napak — in kakšno more biti, kakor napak, ko je graščak pisal, — se ne da nič popraviti, ali pa vsaj tako ne, da bi bilo za kmeta prav. Urbar je treba uničiti!"

"To je prava beseda! To je možkal!" je jeknilo okrog njega.

Maček je pa zarohnel:

"Meni dajte urbar v roke, pa boste videli, kaj bom naredil. Kje je urbar?"

"Kje je?" jih je ponovilo več.

"V graščini je. Pisar sloni na njem. Ponoči je pa v železni omari," je razložil Ahtik. "In še enkrat rečem: dokler je urbar tam, ni nobene svobode."

"Daj mi ga v roke! Kaj nisem rekel?" je rohnal Maček.

"Tam je, kakor sem rekel. V graščini je. Ponoj pojdi!"

"Kdo gre z menoj?" je vprašal Maček in se ozrl.

Toda nihče se ni ponudil, kar molčali so in umikali Mačku oči.

"Kje pa ste? Samo jezik vas je. Ko bi bilo treba prijeti, pa roke v žepu tiščite. Pa naj bo urbar kjer hoče zastran mene, naj se piše kakor hoče; tista hoja bo moja, ki bo meni vseč, desetinarje bom pognal, na tlako bom pa tja šel, kamor bom sam hotel."

Tako se je hudoval Maček, ko je videl, da ljudje nimajo pravega poguma.

Nekateri so se oglašali:

"Urbar in svoboda ne gresta skupaj. Dokler ima graščak urbar, bo za njega pisan, kmet bo pa desetino dajal in na tlako hodil. Taka svoboda bo tudi v bodoče."

"Zdaj ste slišali!" je viknil Maček. "Urbar! Urbar! Pa ga imejte! O, ko bi bila noč in bi bili moji fantje tu!"

Tedaj se je oglašil Tone Krivanoga, ki je bil zbral misli in se mu je v glavi porodil načrt, ki ga je bil kar vesel. Zrastel je, kolikor je mogel in zinil, da so ga slišali vsi, tudi oni, ki niso mogli v hišo in so pod okni oprezovali in čakali dogodkov.

"Urbar mora ven! Naj sto pisarjev sloni na njem in naj ga sto ključavnic zapira, urbar

mora biti naš. Mi ga moramo popraviti. Tako ga bomo popravili, da ga nihče več ne bo bral. Po- kažimo, kako zna kmet pisati in kako se dela svoboda. Vsi pojdemo po urbar!"

Pogum je navdal srca in val navdušenja se je zagnal na vse strani in zaorilo je iz vseh grl:

"Vsi pojdemo! Vsi pojdemo! Urbar mora biti naš!"

Maček je bil ves presenečen nad uspehom, oči so se mu zaiskrile, pogledal je Toneta, stegnil je roke in ga objel, rekoč:

"O, kako te imam rad! Ti, ti si pravi!"

In še so vpili:

"Ali! Pojdemo! Precej pojdi- mo!"

"Počasi!" je nadaljeval Tone.

"O belem dnevu se ne napravijo take reči. Noč je pravi čas za taka dela."

"Precej! Kaj bi se bali?" je menil Maček.

Drugi, ki niso bili tako pogumni in so bili junaški samo takrat, ko jih nihče ni videl, so pa pritrjevali Krivanogu.

"Prav! Prav! Ponoči! Tone ima prav!"

"Ponoči!" je povzel Tone. "Ni treba, da bi te vsak poznal, ki

ga obiščeš, da bi vsaka baba kazala za teboj: ta je bil! Urbar mora priti v naše roke, pa nihče ne sme vedeti, kdo ga je vzdignil!"

"Ga slišiš? Modra je ta!"

"Ponoči gremo ponj! Pa vsi gremo, kar nas je tu in kar jih ni, pa so pod izansko graščino."

"Tak drevi? Tak vsi?"

"Vsi, prav vsi! Pa ne drevi, tudi jutri večer ne, ampak v sredo zvečer, ko se stemni in bo

sova ukala v smrečju okrog grada. Takrat se bomo vzdignili. In kjer bo sova najbolj ukala, tam se bomo zbirali. Iz Iške vasi, iz Strahomera, iz vse Iške, pa z Zgornjega lga, iz Skrilj in drugih vasi tam zgoraj se zberemo pri bogcu v Kotu. Kotarji nas bodo že čakali. Z Vrbljen pa iz Tomišlja in iz vasi po polju naj nas počakajo pri kapelici na Staji.

(Dalje prihodnjič)

ČE SE SELITE

izpolnite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

Cleveland, Ohio 44103

Moj stari naslov:

Moj novi naslov:

MOJE IME:

PROSIMO, PISITE RAZLOCNO

OKREPEVALNICA NENAVADNE OBLIKE — V Barneve na holandski strani holandsko-nemške meje vabi potnik okrepčevalnica v obliki ogromnega jajca.

BOMBE LETE PROTI CILJU — Ameriško jet F-100 Supersabre letalo je odvrгло bombe na sovražnika v pokrajini Tay Ninh v Južnem Vietnamu. To letato uporabljajo dosti za podporo pehoti.

AMERIŠKA SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

(K. S. K. J.)

nudi ljubeznivo bratsko pomoč svojim članom in članicam, vdovam in sirotam v slučaju bolezni, nesreče ali smrti.

AMERIŠKA SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu.

- izdaja najmodernejšo vrsto zavarovalnin za odrasle in za mladino:
- od \$500.00 do \$15,000.00 posmrtnine
- za onemoglost, poškodbe in operacije do vsote \$600.00
- za odrasle člane bolniško podporo po \$1.00 ali \$2.00 na dan;
- članom posodi denar po 5% obresti za nakup doma.

K.S.K.J. je najstarejša slovenska podpornica organizacija v Ameriki.

Premoženje \$16,300,000.00

Članov - 45,000 Certifikatov - 47,500

Veljavna zavarovalnica --- \$39,700,000.00

Solventnost - 118.99%

Za seznam in pojasnila o tajniku ali tajnici v vaši okolici izpolnite izresek in pošljite na glavni urad K.S.K.J.

AMERICAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION (K. S. K. J.)

351-353 No. Chicago St.
Joliet, Illinois 60431

Radi bi več pojasnila o K.S.K.J. ter ime in naslov tajnika(ice) v naši okolici.

IME

NASLOV

MESTO

DRŽAVA CODE

NAROČITE SVOJIM DOBRIM OČETOM

AMERIŠKO DOMOVINO

KOT DARILO ZA

Očelovski dan

dne 18. junija 1967

Naročite telefonično: 431-0628

Naročite pismeno:

Ameriška Domovina
6117 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Prosim, da pošljate Ameriško Domovino kot moje darilo za Očelovski dan na sledeči naslov:

.....
.....
.....

Za to darilo pošiljam znesek \$.....

Moje ime in naslov:

MLADA UMETNIKA — V Tokiu na Japonskem začnajo z učenjem violine že pri malčkih. Ta dva na sliki kazeta svoje znanje pri javnem nastopu.

CHICAGO, ILL.

HELP WANTED

Immediate Opportunity for DIRECTOR OF NURSING SERVICE

175 bed general hospital offers a challenging opportunity with a growing organization which provides a full range of health care services in one of the most modern facilities in the state. At least a bachelor degree with sound administrative experience required. — Please state your experience, qualifications, salary requirements and date of availability. — All replies confidential.

Call: Administrator
Frank C. McPherson
517-372-8220
or write

LANSING GENERAL
HOSPITAL
Lansing, Mich. 48915

(111)